

Péter és Pál (június 29.)

Mt 16,13–19

„Kinek tartják az emberek”

Arany János ezt írja A fülemile című versében: „Péter és Pál (tudjuk) nyárban, összeférnek a naptárban”. Péterről kevesebb életrajzi adat áll rendelkezésünkre, mint Pálról. Péter néhány felszólalását, a szenvedés történetben való gyáva viselkedését, majd a főhatalom ígéretét megemlíti az evangéliumok. Missziós tevékenységéről azonban csak néhány epizódot közöl az Apostolok Cselekedete. Annyi biztos, hogy a római egyházközséget nem ő alapította, de vezetője volt. Pálról több az adatunk. Ismerjük megtérésének történetét és hihetetlenül aktív missziós tevékenységét egész Kis-Ázsiában. A sikeres pogány misszióval Kr. u. 67-re a Római Birodalomban a kereszténység a legnagyobb vallási szellemi irányzat lett. Rómában soha nincs egy időben Péter és Pál, leszámítva a közös vértanúságukat a Néro-féle keresztényüldözés végén. Ekkor viszont a legenda szerint a keresztény mozgalom egyszerre veszítette el két kiemelkedő vezérét. A hagyomány szerint Pétert fejfel lefelé keresztre feszítették, Pált, a római polgártól a szégyenletes haláltól megkímélte a jogállása, őt karddal lefejezték. Rómától nem messze áll a Három Forrásnak (Tre Fontane) szentelt trappista kolostor. A források fölé kis kápolna épült, mert a források a legenda szerint Szent Pál apostol kivégzésének helyén fakadtak. Péter és Pál napján a két apostol vértanúságára emlékezünk.

A mai Evangéliumban Jézus és Péter a főszereplő. Köztük fokozatosan bontakozik ki a párbeszéd, meglepő fordulatokkal. A szöveg szerint Péter megelőzi kortársait, elsőként jelenti ki Jézusról, hogy „Messiás, Isten Fia!” A Péter („kéfa” – szikla) nevet feltehetően Jézustól kapta ragadványnévként, mint Zebedeus fiai a „mennydörgés fiai” nevet. Néhány biblikus szerint az Evangéliumban elhangzott párbeszéd és Péter vallomása inkább a szenvedéstörténetbe illik. Az Evangéliumnak azonban a 18. verse okozta a legnagyobb problémát a keresztény egyházak közötti párbeszédben. Ebben a szövegben ünnepélyes deklaráció hangzik el, Péter ragadványnevére utalva kijelenti Jézus: „erre a sziklára építem Egyházamat”. Ez a deklaráció Péter speciális tekintélyének az alap-

ja, az utódjainak, Róma püspökeinek az egyházi hatalmát megalapozó kijelentés, a pápaság tekintélyének biblikus alapja. Érthető, hogy a reformáció óta ez a kijelentés került a biblikus viták középpontjába. Keleten spirituális tekintélynek számított az idősebb Jakab, mert zsidók és keresztények, zsinagógalátogatók és pogány keresztények egyformán elfogadták tekintélynek. Utánuk következett János, a lelki tekintély. Péter tekintélye nyugaton erősödött meg, egy időben versenyzett Pállal, akit az általa alapított pogány keresztény egyházak elsőrangú tanítójuknak tartottak. Erre bizonyítékul szolgálnak a gondosan megőrzött páli levelek. Közös tiszteletük egyben az első századi keresztény Egyház két legnagyobb kulturális egységének az egyesülése volt. Péter nevében ugyanis sokan támadták Pál missziós művét. Talán éppen közös vértanúságuk győzte meg a szembenálló vitatkozó feleket arról, hogy ők nem missziós vetélytársak, hanem Jézus istenségének megvallói, utolsó hitvallásuk a vértanúhalál volt.

Nem bizonyíthatjuk, hogy ezen a napon haltak meg a fő apostolok, de ünnepük régtől fogva ismert. A Tridenti Zsinat után hangsúlyos ünneppé lett, Magyarországon az aratási ünnepekkel is gazdagodott ez a megemlékezés. Azt tudjuk, hogy Szent Péter és Szent Pál 1009-től a pécsi székesegyház és egyházmegye patrónusai.

Nem annyira a tekintélyt, nem is annyira az egyszer tett nyilatkozatot ünnepeljük Péter és Pál apostolok napján, hanem azt, hogy a kiváló apostolok Isten Igéjét a „föld végső határáig” elvitték, és meggyőződésüket életük feláldozásával pecsételték meg. Tekintélyük ezen a missziós munkán és hitvalláson alapszik. Számunkra az is fontos, emlékezzünk ennek a prófécianak a záró szakaszára, amely munkájukat kísérő isteni asszisztenciájáról és az Egyház jövőjéről szól: „a pokol kapui sem vesznek erőt rajta”.